

Пётр Михайлович Семенов (1934 г.р.) — карельский писатель, переводчик. Воспоминания ребенка, пережившего тяготы военного времени, финской оккупации, легли в основу его рассказа «Страшная ночь» на карельском языке.

P'otr Sem'onov

Hirvei yö

Oli n'ellikymmen enzimäzen vuvven sygyzy. Jäi jällel Pokrovu. Ligakuu läheni loppuh. Päivät oldih kezäyölöi pimiembät. Mikul täydyi kuuzi vuottu. Hänen tuatto oli voinal. Tuatas ei tulluh kirjastu sendäh, gu Mikku muaman da viizivuodizen sizärenke jo nelläs kuu elettih suomelazien valloitetul alovehel. Voinu jagoi heijän perehen kahtekse da välih pani rajan.

Mikun

kaksikymmenseiččievuodine muamah oli, kui hänele ozuttih, kaikis paras da čomin naine kogo lohkol. Hänel oldih sinizet silmät, mustat kulmat, ylen järei vyössäh

pitky kullankarvaine kassu, kudamua muamo mindäh lienne peitti ahtahan čepčän sydäme.

Suomelazet annettih muamale ruavon i häi kävyi sinne joga päiviä. Mikku sizärenke oli kois tuven da lukun tagua. Hyö päderät päivät istuttih vastakkai ikkunal da pajatettih ven'akse «Svätii boužeidu», hos iče ei ellendetty ni yhty sanua.

Sygyzy oli vilu da märgy. Puaksuh vihmui lumenke. Yölöil luhtih jo rubei kylmämäh hudru jäähyt. Kaikkiel oli lumišöhlö.

Mikun kodine seizoi suuren järven rannal niemen n'okas. Pohjaine tuuli puhaldi kohti ikkunoih. Pertine oli pieni, kui sanotah, ezin mendävy sellin lähtiittävy. Tuuli meni läbi seinis gu harvas verkos. Muamah lämmäke yölöil lapsii magaitti ičenke. Mollembien lapsien piähyzii pideli kudamalgi käzivarrel. Mikku suvaičči tungie piän muamalleh kainaloh. Sie oli ylen lämmin da magei muata.

Erähänny syväinyönny Mikku havačui pöllästyksesh. Händy tukul säräitti. Mi ollou jugei kirvonnuh hänen piäle. Jälgimäi Mikku avai silmät. Pertis oli moine pimei, ga ei nägynyh ni silmäh sydijä. Käil opitellen häi tabai kovan pyöryžän palan, kudah iški händy selgäh. Se oli märgy vilu kivi.

Vie monen kerdua helistih ikkunat da kivet kirvottih lattiele. Pertis viheldi tuuli da vihmui.

Mikul rodih ylen hirvei. Kirgai muamuadah, ga händy ei olluh rinnal. Pöllastyksis brihačču tungiihes vie syvembäh od'd'ualan uale. Pimies Mikku ei nähnyh, kui n'elli humalniekkua saldatoin sovis rängyndänke tuldih pertih. Yksi kerras läheni Mikun postelilluo. Riuhtai krovatilpäi kattiet da selläskätty havahutti lattiele. Tabai Mikun suuril vägevil kobril olgupiälöis. Rubei kobristelemah, pudaittamah da möräköl iänel rängymäh:

- Missä sinun äiti on?

Mikku oli muga pöllästynnyh, ga kai iäni sambui. Hambahat ei puututtu vastai.

- Setä... en tiijä... Setä minä en tiijä... - brihaččuine šupetti särizijil huulil. Häi myöstyi sellin tajembakse sizärehpäi.

Sizär-neičykkäine suremattah magai. Häi ei kuulluh ni nähnyh nimidä. Häi muitegi aiven magai suremattah dai nygöi hil'l'azeh čuuhitti Mikule selgäh.

Nygöi Miikul ozuttih — täs maailmas ei ole nikedä hänen puolistajua, žiälöiččijä da piästäjä. Nengoine humalniekku voibi händy pergua dai tappa.

Humalniekku nägi muamua kravatis ei ole. Eigo pöllästynnyös lapses sua ni mida tiijustua. Häi nosti lattielpäi od'd'ualan da tuiskai järilleh postelil. Särähytti kobrua nenän ies da läbi

hambahis mörähtih:

- Perkeleen ryssä...

Iče häilyjen lähti toizien humalniekoin luo.

Mikki ei ellendännäh, midä hyö vägi kodvan keskenäh paistih. Sit istuttihes stolah, suadih kormaniskannettavan lampazen, viritettih se i pandih stolale.

Yksi saldattu huavai rämäittä huulisoittozel, ga ei voinnuh, kirvotti sen kunne lienne stolan ual. Toine riuhtai huodraspäi ylen pitkän, samvuaran korgevuon suomen puukon da pysti sen keski stolah. Humalniekat otettih kartit i ruvettih kižuamah.

Mikku od'd'ualan ualpäi kačoi mida hyö ruatah. Pitkän puukon terä särähtelih joga kerdua, gu humalniekat jugieloil kobril räškättih kartiloi stolua vaste.

Mikul ozuttih, gu humalniekat istutah jo ylen hätken da kaiken aijan mängytäh. Häi läbi kynnälis kyzyi iččedäh:

- Tulougo vie täl konzu tahto loppu?

Ahtahas pertis humalniekois Mikule nenäh tuli moine viinan haju, ga kai rubei oksenduttamah.

Mikku ei ruohtinuh itkie eigo virkanuh nimidä. Häi tarkah tiezi — muamua rinnal ei ole, kus häi on ei tiedänyh. Mikku nikui ei voinnuh ellendiä, kunne muamah meni nengomal vilul da pimiäl yö! Mindäh hylgäi heidy sizärenke viluh pertih humalniekoinke. Häi lipisti hil'l'azeh vaikkani da vuotti, konzu muamah järilleh tilou kodih da humalniekat kabrastutah iäres.

Mikku ei voinnuh tiediä, kui muamah havačui veriän jyräitykseh. Pal'l'ahin jalloin juokseldi senčoih, sydämespäi čökkäi veriäh lujan tuven da uvvessah vieru muate lapsien rinnal.

Konzu ikkunoh ruvettih lendemäh kivet, häi räččinäzilleh, hudras šuntizis, hoikkazes čepčazes da kengis pal'l'ahite kiirehel hyppäi tahnunon kauti liävän peräveriäspäi pihale. Siepäi tagaveriäči (gu vai humalniekat ei nähtäs) täytty vagie lennäti suomelazien vojennoih štuabah. Se oli viijen taloin peräs.

Muamah juoksi sinne, kus oldih semmozet saldatat, mittuot jädih hänen koin luo pergamah kivil ikkunoi. Voijahhäi ollagi sie kaikin humalas. Da vie häi varai:

- Kuibo štuabas vastatah naistu nengomis sovis?

Muamah juoksi lumišöhlös. Umbipimies häi joga askelel öntästelih da pakuksendeli käzilleh. Nouzi da juoksi ielleh. Yhten taloin kohtas virui ammuttu mies, ga sidägi häi ei varannuh. Muamal oli ylen kiireh. Hänel pidi piästä järilleh kodih enne, gu humalniekat puututah lapsilluo pertih. Händy ylen äijäl varaitti, ga oppi rauhoitlla iččie:

- Eihäi taki oččah iškietä?..

Štuabas muamua vastattih hyvin, tarkah kuuneltih i uskottih kai, midä häi saneli. Päivystäjät terväzeh kerävyttih da lähtiettih muamanke ottamah iäres humalniekko.

Silaigua humalniekat istuttih stolas, kižattih kartih da vuotettih, konzu muamah iče hyväzil tulou heile käzih. Kodvazen peräs hyö ruvettih vie enämbäl rängymäh, hyppimäh stolas ymbäri, viuhkuttamah kobrii da tabailemah toine tostu ryndähis.

Yksi humalniekku ylen ruttoh riuhtai stolah pystetyn pitkän puukon da täytty vägie taganpäi pysti sen toizele humalniekale niškah. Se kerras šmötkähtih mahalleh lattiele. Latettu myö rybei valumah ruskei ojaine. Toizet kaikin kiistä ruvettih riuhtomah puukkuo pystäjän käis.

Mikku ei ehtinyh arvata midä rodih ielleh, gu pertin uksi lendi kahtalleh. Pertih ylen ruttoh karahtih puolikymmen suomelastu saldattua. Kaikil heil kynäbryksen kohtal hiemailois oldih sidiet.

Heijän tagua ukkses ozuttihes Mikun muamah, räččinäzilleh, hoikas härmäkös da kengis pal'l'ahal jallal. Muamo ylen terväzeh juokseldi lapsien rinnal, tabai molembii gu lindu siivil. Häin sebäili da itki, ukkaili da itki.

Vaste nygoi Mikungi silmih nostih kynnälet. Häi tartui molembil käzil muamalleh kaglah i rubei hil'l'azeh, gu peitoči, voiveroittamah:

- Kusbo sina olit? Mindähbo meidy yksin jätit? Enämbiä ethäi ni kunne lähte? Minul oli ylen vilu da hirvei...

- Mugai roih, kuldaine, alevu. Jälles kai sanelen, muamah šupetti Mikul korvah.

Sil aigua saldatat sidielöinke hiemailois ähkittih humalniekko iäres pertispäi. Veičestetty ribaitettih piäliči kynnnykses. Kuda-kui valehete typittih murennuot ikkunat.

Saldatoin vahnin uskaldi tulla aijoi huondeksel kohendamah ikkunoi kunnolleh. Ukkses

lähtiejes häi punaldih muamahpäi i rounogu huigevykses hil'azeh burahth:

- Antakaa anteeksi...

Kaikes ijäs Mikul enämbi ni konzu ei olluh muga hirvei, kui silloi syvysyön.